עבודת ישראל — חקת

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה והמדרש דרשו על זה שלא נזכר שם משה רבינו וגם שם ה' בשירה זאת וע"ש בזוה"ק. ואנחנו נבאר לפי דעתינו דהנה כתיב למעלה וידבר העם וגו' ונפשנו קצה בלחם הקלוקל ופרש"י לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא עכ"ל בשם הגמרא וצריך ביאור הלא כל ארבעי' שנה אכלו את המן ולא נתפח במעיהם מה יום מיומים לעת עתה שנפלו ברשת טעות כזה שמבואר סותרו עין בעין כי כל מתי מדבר לא מתו ח"ו מחמת אכילת המן רק מפני גזירת המלך ונראה לעין בברור והחיים ידעו שימותו וחופרים את קברם בעצמם כדאיתא במד' ע"ש. לכן נראה לבאר עפ"י דברי רבינו הקדוש האר"י זכור לטוב שביאר לנו סוד המן שהיה בזכות משה הוא סוד תורה שבכתב הנק' ז"א ובאר היא סוד תורה שבע"פ בזכות מרים ע"ש. פי' כי באר מלשון ביאור הדבר והבנתו וזה הענין הוא תורה שבע"פ. וכשמתה מרים נסתלק הבאר וחזרו כולם בזכות משה כדאיתא במדרש וזה שנרמז בפ' דברים הואיל משה באר את התורה כלו' שביאר התורה והוא סוד הבאר שחזר על ידו ונחזור לענין כי המן הוא סוד תורה שבכתב והואיל ומשה רבינו לא נכנס לארץ גם המן אכלו רק עד בואם אל קצה ארץ כנען ואפשר מחמת שעדיין לא נתקדש' הארץ לא יכלו לאכול בה לחם מן השמים רק כתוב ויאכלו מעבור מעבור הארץ ממחרת הפסח ע"ש ביהושע: וגם משה רבינו לגודל קדושתו לא היה יכול לכנס לארץ ישראל שאז היתה ארץ כנען ולא נתקדשה עדיין רק כשהיו ישראל במדבר שרומז לשון מדבר ושממה על עולמות הגבוהים ונעלמים מעיני כל חי והיו באפיסה לפני הבורא ב"ה אז היה להם רועה נאמן משרע"ה וגם המן בזכותו. והנה עדת ישראל לא ידעו עדיין שיכלה המן אחר ארבעים שנה כי לא נכתב שיעור הימים שירד בתחלת נתינתו ע"כ חששו להם פן יאכלו המן ג"כ בארץ ישראל יתפח במעיהם כי ידעו שהארץ לא תוכל לסבול עוד קדושת המן הזה ולכן כל ימי היותם במדבר לא התרעמו ולא נסתפקו כלל לאיזה חולי שיבא מן המן ח"ו כי ידעו כי קדוש הוא. משא"כ עתה שראו בסוף ארבעים שנה שמתקרבים לארץ כנען יראו לנפשם ואמרו ונפשינו קצה בלחם הקלוקל עתיד המן הזה כלומר בביאתינו לארץ. אבל טעו בזה כי המכין מזון לכל חי נותן שפעו לכל איש כפי כחו. והמן פסק מלרדת קודם בואם אל ארץ כנען והנה הבאר היא סוד תורה שבע"פ בזכות מרים והיא מסטרא דנוקבא לכן כתיב אז ישיר ישראל בסוד כנ"י הרימו קרנם בתורה שבע"פ ולא נזכר שם ה' וגם שם משה שהם סוד דכורא והבן. והנה השירה הזאת היא סוד התעוררת המלכות להתיחד עם דודה לכן בכל פעם ששתו מים מן הבאר אמרו ישראל את השירה הזאת כדאית' במד' דהיינו שע"י כח השירה נתעוררת המל' היא הבאר להתיחד וממילא באה השפע וז"ש במדרש ודברתם אל הסלע אמר הקב"ה למשה שנה עליו פרק אח' וכו' ע"ש דהיינו כי המל' מתיחדת עם צי"ע בפרק אחד התחתון כמ"ש האר"י ז"ל: והנה היחוד נעשה תמיד לפי התעוררת דלתתא וכמ"ש ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו כלומר כי

בחול נעשה היחוד ע"י מצות תפילין ובר"ה ע"י השופר ובפסח ע"י המצות ובסוכות ע"י הסוכה וכיוצא בהם והיינו שהקב"ה קובע עונתן של ישראל בעת שועם אליו תמיד לפי העת והזמן שהם זועקים אליו באיזה אופן ובאיזה מצוה וכשמתעורר היחוד בצ"יע הוא בסוד אב"ר אשר לעומתו במלכות ההתעוררת נק' אותיות אב"ר בצירוף בא"ר כי אצל המשפיע האותיות בצירופם כסדר א' ב' ואצל המקבל שמתעוררת לעומתו לקבל ההשפעה הוא בצירוף ב' א' ר'. ורמזו חז"ל בילקוט מעין זה בפסוק וממתנה נחליאל בשביל הבאר שנתן להם הקב"ה אמרתי לו שירה ונחלתי אותו אמר להם הקב"ה אני חלקכם חלקי ה' אמרה נפשי ואתם חלקי שנא' כי חלק ה' עמו אני נחלתכם שנאמר וממתנה נחליאל ואתם נחלתי שנא' יעקב חבל נחלתו הה"ד למנצח על הנחילות על הנחלה שנחלתם אותו והנחלה שנחל אתכם ע"ש והיא ביחוד כנ"י עם דודה ונק' חלק אותיות חק"ל תפוחין כנודע ועולים לה' בסוד נח"ל מתתא לעילא נפשינו ח'כתה ל'ה' באה ההשפעה בסוד נ'וצר ח'סד ל'אלפים כנודע מכתבים. וזה נקרא שתי נחלות שנחלתם ושנחל אתכם והבן: ונחזור לענין שישראל אמרו שירה תמיד מאז נתנה להם הבאר וז"פ הילקוט שם אתמול עד שלא שתו אמרו היש ה' בקרבינו אם אין מששתו אמרו נעשה ונשמע וכו' ע"ש. כי הסלע ניתן להם בחורב ככתוב הנה אנכי עומד לפניך שם על הצור בחורב ומקודם שניתן להם היו ברפידים ופגמו במה שאמרו היש ה' בקרבנו אבל כיון שנסעו משם לחורב ונסעו ממדרגות קטנות שהיו ברפידים נטהרו יותר ע"י מצות ספיר' זכו להתיחד ואמרו שירת הבאר ושתו ואמרו נעשה ונשמע לעשות רצון מלכנו אמן: